

Varlık Yönetim Şirketlerinin Türk Bankacılık Sistemindeki Sorunlu Kredilerin Yönetimindeki Rolü

Hasan Lök*

Öz: Sorunlu krediler, banka ile borçlu arasında daha önce yapılan geri ödeme anlaşmasının bozulması ile tahsilat sürecinin zarar görmesi veya gecikmesi ihtimalinin ortaya çıkması olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda bankaların sağladıkları ve geri ödenme aşamasında çeşitli problemler yaşanan ve sorunlu alacaklara dönüşen krediler, bankaların faaliyetlerini ve varlık yapısını olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, bankaların bilançolarında risk ve kaynak maliyetleri artmaktadır. Son dönemlerde Türk Bankacılık hukukunda yapılan değişiklikle sisteme Varlık Yönetim Şirketleri ilave edilmiştir. Çalışmanın amacı tahsilinde güçlük çekilen sorunlu kredilerin varlık yönetim şirketlerine devrine dönük olarak bu şirketlerin önemi ve rollerini irdelemektir. Çalışmanın yöntemi olarak literatür taramasından yararlanılmış olup, çalışma konusu ilgili bilimsel kaynaklarla desteklenmektedir. Çalışmada sorunlu kredilerin varlık yönetim şirketlerine devri sonrasında bankacılık sisteminde olumlu gelişmelerin ve iyileşmelerin olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sorunlu Krediler, Varlık Yönetim Şirketleri, Türk Bankacılık Sistemi...

The Role of Asset Management Companies in the Management of Non-Performing Loans in Turkish Banking System

Abstract: The non-performing loans are defined as the breakdown of the previous repayment agreement between the bank and the borrower and the possibility of damage or delay of the payment collection process. The credits provided by banks in recent years experiencing various problems in the repayment phase and becoming problematic receivables, negatively affect the activities of the banks and the asset structure. For this reason, the risk and resource costs of the banks are increasing. In recent years, with the amendment made in Turkish Banking Law, Asset Management Companies have been added to the system. The purpose of the study is to examine the role and importance of these companies regarding the

* Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bolu Meslek Yüksekokulu Bankacılık ve Sigortacılık Programı
lok_h@ibu.edu.tr, hasanlok@hotmail.com

transfer of non-performing loans, which are difficult to collect to asset management companies. Literature review has been used as a method of study, and the study is supported by relevant scientific resources. As a result, it has been determined that the non-performing loaning has had positive developments in the banking system after the transfer of asset management companies.

Key Words: Non-performing Loans, Asset Management Companies, Turkish Banking System...

Giriş

Finansal sistem içerisinde Türk bankacılık sektörünün rolü tarihsel akışı içerisinde büyük bir öneme sahip bulunmaktadır. Bankalar halktan topladıkları fonlar ile öz kaynaklarını müşterilerinin projelerine kredi olarak tahsis etmektedirler. Bankalar bu işlemleri yaparken tahsis ettikleri bu kredilerin geri ödenmemesi riski ile karşı karşıya kalabilmektedir. Kredilerin geri ödenmemesi müşteriler ve banka açısından hukuki süreçlerin başlamasına neden olmaktadır. Hukuki sürece girmiş olan kredilere sorunlu kredi ismi verilmektedir.

Sorunlu krediler bankalar tarafından verilmiş olan kredilerin kullanım koşullarında sıkıntıların ortaya çıkması ve geri ödeme sürecinde taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenememesinde kendini gösterebilmektedir. Sorunlu kredilerin tahsilinde ortaya çıkan aksaklıklar, bankaların faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesinde kesintilere neden olmaktadır. Banka varlıkları içerisinde bulunan sorunlu krediler, firma bilançolarında finansal tabloların kalitesini düşürmektedir. Uluslararası denetim şirketleri ve derecelendirme kuruluşları sorunlu krediler nedeniyle bankalara olumsuz rapor ve düşük dereceler verebilmektedir. Bankalar dönem sonu varlıklarını kalitesiz hale getiren sorunlu kredileri Varlık Yönetim Şirketlerine devrederek bu olumsuzluklardan kurtulmaktadırlar. Ülkemizde son yıllarda uygulama sokulmuş olan sorunlu kredi devirleri, uluslararası derecelendirme kuruluşlarının bankacılık sektörümüze verdiği iyi ratinglerle olumlu sonuçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Bu çalışmada, öncelikle sorunlu krediler kavramı irdelenmekte olup, sorunlu kredilerin faydaları, sakıncaları ve bankacılık sistemindeki yeri açıklanmaktadır. Daha sonra sorunlu kredilerin devredildiği Varlık Yönetim Şirketleri, kapsamlı olarak ele alınmaktadır. Çalışmanın son kısmında ise sorunlu kredilerin yönetiminde etkili olan Varlık Yönetim Şirketleri Türk bankacılık sistemi açısından değerlendirilmektedir.

1. Sorunlu Kredilere İlişkin Kavramsal Çerçeve

Banka ile borçlu arasındaki geri ödeme anlaşmasının bozularak ödemenin gecikmesi ve zarar olasılığının meydana gelmesi sorunlu kredi olarak adlandırılmaktadır (Seval, 1990: 251). Dünya bankacılık sisteminin işleyişini aksatabilecek ciddi hususlardan biri olarak nakdi veya gayri nakdi kullanılmış olan ve sonradan sorunlu hale gelmiş krediler gösterilebilir. Bankalar tarafından

sağlanan kredilerde kredi kullanım sözleşmesinde aksaklıklar meydana gelmesi, vadelerin zamanında ödenmemesi ve eksik ödenmesi, müşterilerin kredi itibarlarını yitirmelerini ortaya çıkarmış ve sorunlu kredilerin doğmasına neden olmuştur (Şahbaz ve diğerleri, 2014: 71).

Bir kredinin sorunlu olarak nitelendirilmesi için ödemenin veya akidin ciddi şekilde bozularak tahsilatın gecikmesine neden olması gerekmektedir. Yani kredinin vadesinde ödenmemesi, bu ödemenin kısa bir süre gecikmesi, krediyi sorunlu hale getirmez. Ancak bu durum kredi türüne, gecikme süresine, firmanın birden fazla onaylı kredisinde, aynı anda veya birinde gecikme olmasına göre değişmektedir. Örneğin, bireysel kredilerde bir taksitin gecikmesi, ticari kredilerde anaparanın vadesinden itibaren 30 gün gecikmesi, bu kredileri sorunlu krediler sınıfına dâhil etmektedir (Selimler, 2015).

Bankalar mevduat müşterilerinden topladıkları tasarrufları, fon talebi olan kişi ve firmalara kredi olarak kullandırmakta ve aracılık fonksiyonlarını da sağlıklı bir şekilde yerine getirmeye çalışmaktadır. Ayrıca beklenen karlılığı sağlayabilmeleri için de tasarrufları kredi kanalıyla doğru yatırım alanlarına yönlendirmeleri gerekmektedir. Ancak açılmış olan her kredinin vadesinde geri ödenme riski olduğundan, kredi taleplerinin değerlendirilmesinde oluşabilecek riskleri en az seviyeye indirecek ve kaynakların verimli alanlara yönlendirilmesini sağlayacak kredilendirme politikaları oluşturmalı ve kredi tahsisinde temel prensiplere uyulmalıdır. Uyulmadığı takdirde kullanılan kredilerin vadesinde ödenmemesi ve sorunlu hale gelmesi kaçınılmazdır (Karamustafa, 2011: 4).

Bankalar tarafından kullanılan kredilerin sorunlu hale gelmesi için vade gününde ödenmemesi yeterli olmayıp ayrıca kredi anlaşmasının önemli şekilde bozularak tahsilatın gecikmesi ve yaşanan gecikmeye bağlı olarak da zararın veya zarar olasılığının ortaya çıkması gerekmektedir. Kredi anlaşmasının önemli şekilde bozulması kredi türüne, gecikme süresine, firmanın birden fazla onaylı kredisinde aynı anda veya birinde gecikme olmasına göre değişebilmektedir. Sorunlu kredilerin ortaya çıkması ve artışı ise bankaların mali yapılarını olumsuz etkilediğinden ve ekonomideki kaynakların etkin kullanılmasını engellediğinden, gerek finans sistemi, gerekse ekonominin geneli üzerinde olumsuz etkiler ortaya çıkarmaktadır (Karamustafa, 2011: 4).

Sorunlu krediler işletmelerin kredi güvenilirliklerini yitirmeleri ve kredinin ödenmesinin geciktirilmesi sonucu meydana gelmektedir. Kredi güvenilirliğini kaybeden işletmelerin mevcut kredi bakiyeleri, özel takip hesaplarında izlenirken, kredinin temerrüdü halinde, kalan kredileri idari ve kanuni takip hesaplarında da izlenmektedir (Selimler, 2015:134).

2. Kredilerin Sorunlu Hale Gelme Nedenleri

Finansal araçlarda ortaya çıkan yenilikler ve sürekli gelişmeler doğrultusunda kredi hacmi sürekli artmakta ve bankaların müşterilerine açtıkları kredilerin kullanımında artış yaşanmaktadır. Plasmanlardaki bu artışlarla beraber küresel ve ulusal ekonomide yaşanan bu dalgalanmalar, piyasalarda yaşanan negatif gelişmeler kredilerin ödenmesi noktasında geri dönüşü zorlaştırmaktadır. Bunun yansira borçlar hukukuna riayet edilmemesi, kredi kullanılırken genel mevzuata ve banka mevzuatına muhalif işlemlerin gerçekleştirilmesi, bankalarca sağlanan kredilerin geri dönüşünde problemler yaşanmasına, yani sorunlu kredilerin oluşmasına sebep olmaktadır. Bir banka, kredi stratejilerini iyi bir şekilde belirlememiş, yazılı prensip ve kaidelerini anlaşılır ve net bir biçimde oluşturmamış ise kredi komisyonu ve kredi yöneticileri bu belirlenen politika, strateji ve yazılı kaidelere bağlı olarak kredileri iyi takip edemeyecek ve yönetemeyecektir. Bu sebeple de bankanın varlık kalitesinin sorunlu hale gelmesi kaçınılmaz olacaktır. Uluslararası bankacılık sisteminde takipteki kredilerin, kullanılan krediye olan oranı %5' e kadar normal kabul edilmektedir. Bu oranın seviyesi yükseldikçe bankaların riski de olumsuz yönlü olarak artmaktadır (Takan, 2011: 446).

198

Kredinin sorunlu hale gelmesi, bankacılık sisteminden kaynaklı etkenler olabileceği gibi banka tarafından yapılan hatalar da olmakta, kredi kullanıcısının kötü yönetim ve etkin olmayan finansal planlama gibi hatalarından da kaynaklanabilmektedir. Kredi verenlerin kasıtlı olarak yanlış bilgilendirilmesi, aşırı ve kontrolsüz büyüme, üretim ve ürün hataları, etkin ve yeterli bir iç kontrol sisteminin kurulmaması, finansman yetersizliği ve aşırı finansal kaldıraç ile faaliyet gösterilmesi, en yaygın görülen kredi müşterisi kaynaklı etmenlerdir (Kavcıoğlu, 2003: 56).

Bankacılık sisteminde kredilerin sorunlu hale gelmesinde iç ve dış etkenler önem arz etmektedir. İç etkenler, kredi kullandırma ve geri ödeme ilişkisi içerisinde olan taraflardan kaynaklanan problem ve yetersizliklerdir. Dış etkenler ise kredi taraflarının iradeleri dışında gerçekleşen nedenleri ifade etmektedir (Sipahi, 2003: 19).

Genel olarak bir kredinin sorunlu hale gelmesine neden olabilecek etmenler banka kaynaklı etmenler ve çevresel faktörler olarak değerlendirilmektedir. İşletme dışında ortaya çıkan bu nedenler, işletmenin kârlılığını ve satışlarını etkileyerek aldığı kredinin bankaya geri ödenmesinde çeşitli sorunlara neden olabilmektedir (Takan ve diğerleri, 2011).

Banka Kaynaklı Etmenler: Banka kaynaklı etmenler, krediyi kullandıran bankaların kredi inceleme ve kullandırma süreci ile izleme aşamalarındaki yapılan hatalardan oluşmaktadır. Bu vb. hatalar kredilerin sorunlu hale gelmesine neden olabilmektedir (Savaşal, 2003:51).

Bankaların kredi inceleme ve kullanım aşamalarında yapmakta oldukları hataları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür (Takan ve diğerleri, 2011):

- Banka tarafından sağlanacak kredinin amacının ve geri ödemeye esas olacak şirketin fon yaratma gücünün yeterli düzeyde analiz edilmemesi,
- Kredi verilecek sektör ve işletmelerin seçimindeki hatalar,
- Finansal tabloların gerekli titizlik ve yeterli düzeyde incelenmemesi,
- Banka yönetimlerinin sağlamış oldukları kaynakları krediye dönüştürmede aceleci ve zorlayıcı tutum çerçevesinde irdelemesi,
- İşletmeler hakkında yeterli ve detaylı istihbaratın yapılamaması,
- İşletmelerin talepleri ve amaçları göz önüne alınmadan bankaların krediyi kullandırması, kredi kompozisyonunu bankanın istekleri doğrultusunda oluşturulması,
- Kredinin geri ödenememesi durumunda başvurulabilecek teminatların eksik ve hatalı alınması olarak sıralanabilir.

Çevresel Etmenler: Çevresel etmenler ekonomik, politik, teknolojik çevreden kaynaklanabileceği gibi doğal çevreden de kaynaklanabilmektedir. Ülke ve dünya ekonomisinde yaşanan olumsuzluk ve istikrarsızlıklar, yaşanan ekonomik ve siyasal krizler, teknolojik gelişmelere firmanın uyum sağlayamaması, hammadde ve enerji gibi doğal kaynaklarda yaşanan sıkıntılar, deprem ve yangın gibi doğal çevreden kaynaklanan sorunlar en yaygın görülen çevresel nedenlerdir. Bu etmenler aşağıda şöylece açıklanabilmektedir (Karamustafa, 2011: 10).

- **Teknolojik Gelişmeler:** Bir işletmenin üretimine devam edebilmesi ve kârlılığını arttırabilmesi açısından hızla gelişen teknolojilere uyum sağlayabilmesi ve teknolojik yenilikler uygulaması oldukça önemlidir. Teknolojik yeniliklere uyum sağlayamayan işletmelerin rekabet gücü ve ürettiği ürüne olan talep azalabilir. Bu durum, işletmelerin kârlılığını olumsuz etkilerken kullanılan kredilerin geri ödenmesini de zorlaştırabilmektedir.
- **Ekonomik Koşullar:** Ekonomide yaşanan dalgalanmalar işletmelerin kârlarını ve başarılarını doğrudan etkileyebilmektedir. Örneğin, ekonomik durgunluk dönemlerinde işletmeler satışlarında ciddi düşüşler yaşayabilir

ve buna bağlı olarak da finansal yapılarında bozulmalar meydana gelebilir. Bu işletmeler mali yapıları zarara uğradığından kullandıkları kredilerin geri ödenmesi konusunda da zorluk yaşayabilmektedirler.

- Doğal Kaynaklar: İşletmelerin üretimlerine devam edebilmeleri için hammadde temini oldukça önemlidir. Örneğin, sel, deprem, kuraklık gibi nedenlerle beklenmeyen felaketler yaşanması durumunda işletmeler zarar görebilir ve finansal yapıları bozulabilir. Bu durumdaki işletmelerin kullandığı kredilerin de geri ödenmesinde aksamalar yaşanabilmektedir.
- Politik Yapı: Asgari ücretlerde yapılan yükseltmeler, ithalat ve ihracat koşullarına getirilen kısıtlamalar, vergilerin arttırılması vb. gibi hükümetin aldığı kararlar işletmelerin başarısını, finansal yapısını ve dolayısıyla da bu işletmeler tarafından kullanılan kredilerin geri ödemesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

3. Sorunlu Kredilere İlişkin Bankaların Hassasiyetleri

Bankalar varlık kalitesinin olumsuz hale gelmemesi ve sorunlu kredilerin tutarının yükselmemesi için kredileri yakından izleme zorunluluğundadır. Bankaların kredi izlemeye ilişkin hassasiyetlerini planlamak için aşağıdaki yol haritasını uygulayarak (Kartal ve diğerleri, 2017: 101):

Bankalar sorunlu kredileri için izleme sistemleri kurmalıdır,

- İzleme sistemleri, bankanın kredi müşterilerinin tamamını içermeli, ayrıca kendi kurumunun tüm veri ve istihbaratından yararlanmalıdır,
- İzleme sistemlerinde genel müdürlük dışındaki bölge ve şube yetkisindeki kredileri daha dikkatli izlemelidir,
- İzleme sistemleri, krizin oluşmasından önce sinyaller vermeli, bu sinyallerin önceden otomatik olarak alınmasını üretmeli,
- Kredi müşterilerinin durumunun olumsuzluğa doğru gitmesinden önce yasal dayanaklar elveriyorsa, müşterinin ödeme gücünü artıracak şekilde yeniden yapılandırma uygulanmasına gidilmelidir,
- Yapılandırma sürecinde bankanın güvencelerini korumaya almalı ve güvencelerde güçlenmeye gidilmelidir,
- Dondurulmuş krediler ve %100 özel karşılık ayrılan kredilerin sonlandırılması, banka yönetim kurulu tarafından belirlenen kurum içi işlemleri içerecek şekilde yürütülmeli.

4. Sorunlu Kredilerin Banka Bilançolarına Etkileri

Bir ülkenin finans sektörünün lokomotifi sayılan bankalar, ülke ekonomisinin öncü göstergesi konumundadır. Bankaların varlık kalemleri içerisinde en büyük tutar müşterilere verilen kredilerdir. Kredilerin sağlam olması yerlere tahsisi bankaların varlık kalitesini ve değerini yükseltmektedir. Kredilerden sağlanan faiz gelirleri dönem sonuçlarını da olumlu hale getirmektedir. Tahsis edilecek kredilerin ve faizlerinin zamanında ödenmemesi varlık değerini ve dönem sonuçlarını menfi etkilemektedir. Diğer yandan bankaların sorumlulukları özellikle kısa vadeli mevduatlar üzerinde iken, varlık yapısını ise bireysel ve kurumsal kredi müşterilerine sağladıkları kısa ve uzun vadeli krediler oluşturmaktadır. Kurumsal ve bireysel kişi müşterilere sağlanan kredilerin zamanında tahsil edilememesi ise bankaların varlık kalitesini ve değerini düşürmekle beraber sorumluluklarını da zamanında ve beklendiği şekilde yerine getirememelerine sebebiyet vermektedir (Yücememiş ve diğerleri, 2011:45).

Bankaların takipteki kredilerinin kullanılan kredilere oranı %5 seviyelerine kadar normal karşılanmakla birlikte bu oranın üzerine çıkan takipteki kredi rakamları, banka riskini arttırıcı etkiler oluşturmaktadır. Faaliyet amacı tahsis edilen kredilerden alınan faiz ve komisyon gelirleriyle kar elde etmek olan bankaların tahsili gecikmiş alacaklarının yükselmesi, maliyetlerde artışa yol açmakta ve karlılığını olumsuz etkilemektedir (Karamustafa, 2011: 14).

Banka varlıkları arasında büyük bir yer tutan kredilerin sorunlu hale gelmesinin bankaya olan başlıca maliyetlerini şöyle sıralamak mümkündür (Seval, 1990: 275-276);

- Bankanın varlık-kaynak yönetimin olumsuz etkilenmesi,
- Bankanın likidite yapısının bozulması,
- Bankanın gelişme ve büyümesinin olumsuz etkilenmesi,
- Sorunlu kredilerin hukuki işlemlerinin uzmanlık gerektirmesi dolayısıyla yüksek miktarda yasal ve yönetim giderlerine neden olması,
- Sorunlu kredilere tahsis edilen fonların daha yüksek getirisi olan değişik yatırım araçlarına yönlendirilememesi,
- Sorunlu kredi miktarının yüksek olduğu bankalarda düşük gelir ve büyümenin iş görenlerin motivasyonu ve ücretlerine olumsuz etkilemesidir.

Yaşanan bankacılık krizleri ve artan sorunlu krediler nedeniyle ekonomik faaliyetlerde ani daralmalar meydana gelmektedir. Bankaların mali bütçelerini toparlayabilmeleri için kredi müşterilerinden alacaklarını en kısa zamanda tahsil

etme yoluna gitmeleri ve reel sektöre yeni kredi imkanı sağlamaktan vazgeçmeleri ise özellikle bankacılığın finansal sistemde büyük öneme sahip olduğu ülkelerde ekonomik durgunluğa yol açmakta ya da var olan durgunluğu derinleştirmektedir. Bankaların likidite riskini azaltmak için kredileri sorunlu hale gelmeden tahsil yoluna gitmesi ve/veya kredi plasmanlarını azaltması, firmaların faaliyetlerindeki daralmayla birleştiğinde ekonominin kısır döngüye girmesi de kaçınılmaz olmaktadır. Kredilerin riskli hale gelmesinden sonra izlenecek çözüm yoluna ilişkin yol haritaları farklılık göstermekle birlikte bankalar tarafından izlenmesi gereken temel yaklaşım kredi kullanan şirketin sonlandırılmasına yol açmadan kredinin geri alınmasıdır. Bu yol tercih edildiğinde ve banka krediyi müşteriden geri aldığına gerek banka gerekse kredi kullanıcısı açısından en uygun çözüm ortaya çıkmaktadır. Kredi borçlusu şirketin güvencelerine el koyma ve nakde çevirme ya da firmanın tasfiyesine sebep olacak çözüm yollarına gidilmesi en son başvurulması gereken alternatifler olarak değerlendirilmektedir (Karamustafa, 2011: 15).

Varlık niteliğine dikkat edilmeksizin kredi sağlanması halinde, ekonomik kriz dönemlerinde kredilerin problemlili hale gelme ihtimali artacak ve bu olasılık kaldıraç etkisi ile bankacılık sektöründen, ülke ekonomisine doğru bir domino etkisi oluşturacaktır. Sorunlu kredilerin artışı; reel sektörde sorun olduğuna işaret ederken, yalnızca kredi kullandıran bankaları ya da bankacılık sektörünü değil, ülke ekonomisini de olumsuz yönde etkileyecektir. Kredilerin sorunlu hale gelmesi; bankaların iflaslarına neden olabilmekte, hükümetlerin bankalara kaynak sağlamasını gerekli kılabilmekte, bunun sonucunda da reel faizlerde artış, ekonomide dalgalanmalar, varlık fiyatlarında ve para birimi değerinde gerilemeler görülebilmekte, bankaların kredilerle ilgili oranlarını ve tutarlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Yücememiş ve diğerleri, 2011:45).

Sorunlu kredilerin ve yüksek risklerin bankaya olan etkilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Kavcıoğlu, 2003: 49):

- Problemlili kredilerin daha yakın takibi gerektiğinden, idari giderlerin artmasına neden olacaktır.
- Sorunlu krediler, bankanın imajının ve piyasadaki isminin zedelenmesine neden olacak ve böylece bankanın büyümesini ve gelişmesini olumsuz yönde etkileyecektir.
- Sorunlu krediler, yöneticilerin zamanlarını daha verimli alanlara yönlendirmelerine engel olacaktır.
- Sorunlu krediler nedeniyle ayrılan fonların, daha yüksek getirili alternatif alanlara yönlendirilmesi mümkün olmayacaktır.
- Bankalarda sorunlu kredilerin miktarı arttıkça düşük getiri ve sınırlı büyümeden dolayı bankada çalışanların morali de olumsuz yönde etkilenecektir.

- Sorunlu kredilerin yasal konularda önemli bir uzmanlığı gerektirmesi, yüksek düzeyde yasal masraflara neden olacaktır.

Sorunlu kredilerin bankacılık sistemine olan olumsuz etkileri söz konusu olduğundan, bankalar kredilerin sorunlu hale dönüştüğünü belirledikten sonra zaman kaybetmeden hukuki süreçleri işletmeleri gerekmektedir. Kredilerin vadesinde tahsil edilememesi bankaları güvenilirlik, likidite, yeniden kaynak oluşturma vb. gibi konularda olumsuz yönde etkilemektedir. Sorunlu kredilerin banka bilançolarında çok yüksek oranlara ulaşması durumunda, bankanın faaliyetlerine son vermesi ve bankanın iflası durumu da ortaya çıkabilmektedir (Seval, 1990: 285).

5. Sorunlu Kredilere İlişkin Çözüm Yolları

Sorunlu hale dönüşmüş olan banka kredilerine ilişkin bankaların izleyebileceği strateji aşağıya çıkarılmış olan şu üç yöntem ile çözümlenebilmektedir (Seval, 1990: 285):

- Müşteriler ile ilişkilerini sürdürmeye devam etmek,
- Teminatı paraya çevirmek,
- Hiçbir harekette bulunmamak.

Bankaların bu yöntemlerden hangisini tercih edeceği, bankanın yapısına, kredi portföyünün kalitesine, ekonomik şartlara, banka yönetiminin tecrübesine vb. gibi faktörlere bağlı olarak değişmektedir (Kavcıoğlu, 2003: 73).

Krediler sorunlu hale geldikten sonra uygulanacak çözüm yollarının birçok çeşidi bulunmaktadır. Uygulamada esas tercih edilen, risk gerçekleşmeden önce bankaların gerekli tedbirleri almaları, erken uyarı sinyallerini iyi bir şekilde analiz etmeleri ve buna uygun çözümler üreterek hemen harekete geçmeleridir. Bankaların risklere karşı tedbir yada önlem almada gecikmeleri durumunda ise bazı kredilerin sorunlu hale gelmesi kaçınılmaz olmaktadır (Karamustafa, 2011: 35).

Müşterilerle Çalışmaya Devam Etmek: Müşteri ile ilişkilerin devam ettirilmesi kararı alındıktan sonra bir hareket planı oluşturulması gerekmektedir. Oluşturulan hareket planı ile durumun sürekli takip ve analiz edilmesi şarttır. Hareket planı sonuçları ile tahmini yapılan mali sonuçların karşılaştırması yapılmalı, firmanın sektördeki yeri izlenmeli ve şirket görüşmeleri sıklaştırılmalıdır. Ayrıca kredi borçlusunun davranışları ve bankaya borcunu tediye etmede hangi derecede arzulu olduğu da devamlı izlenmelidir. Kredi kullananın taahhütleri çıkarılmış olan plandan farklılık arz ediyor ve banka ile işbirliğinden kaçınıyorsa bankanın desteğinin revize edilmesi gerekmektedir (Karamustafa, 2011: 18). Banka müşteri ile çalışmaya ve ilişkilere devam etme kararı almışsa planlarını

gözden geçirmeli ve uygulamayı aşağıdaki şekilde gerçekleştirmelidir (Kavcıoğlu, 2003: 82-84);

a. Sorunlu Kredi Durumunun İyileştirilmesine Yönelik Bir Planın Hazırlanması:

Bu aşamada, sorunun çözümü açısından, firmaların bankayla işbirliği yapması ve sorunu kabul edip gerekli fedakarlığı yapmaya hazır olması gerekmektedir. Banka tarafından sorunları çözecek önlemlerin yer aldığı bir planın hazırlanması ve bankanın firmaya verilen krediler sayesinde sorunlarını çözeceğine ve kredinin tahsis edileceğine inanması oldukça önemlidir.

b. Finansal Tabloların Hazırlanması: Bankaların geri ödeme olanaklarını öngörebilmesi amacıyla bilanço ve gelir tabloları hazırlanmalıdır. Tabloların hazırlanması borçlunun en erken ne zaman ödeme yapabileceği ve bankanın borcu tahsil edebilmesi açısından oldukça önemlidir.

c. Fon Kaynaklarının Tespit Edilmesi: Borçların ödenmesi konusunda alternatif fon kaynakları da araştırılmalıdır. Ancak, işletmeye fon sağlayacak kaynağın bulunması durumunda banka bu fonların dağıtımını kontrol altında tutmalıdır.

d. Müşteri İle İyi İlişkilerin Kurulabilmesi ve İzlenmesi: Borçlu ile dayanışma içerisinde olunmalı ve sorunun çözümü için ortak çalışılmalıdır. Bu arada durumun sürekli analizi ve takip edilmesi de son derece önemlidir.

Takibe Geçilmesi ve Teminatların Paraya Çevrilmesi: Sorunlu kredilerin tahsilatı esnasında bankalar sorun yaşadıklarında daha önceden teminat olarak alınan kaynakları, paraya çevirme yolunu tercih edebilirler. Tercih edilen bu yol büyük çalışmalar gerektirmediğinden bankalara zaman kazanımı sağlar. İlk bakışta bu yöntem kolay gibi görünse de burada borçlunun niyeti çok önemlidir. Eğer borçlunun niyeti kötüyse ve bankanın tasfiye işlemlerini engellemeye yönelik davranışlarda bulunursa bu süreç daha zor, uzun ve maliyetli bir duruma dönüşebilir (Seval, 1990: 291).

İzlenmesine karar verilen kredilerin çözümüne yönelik uygulama, kredinin geri alınamamasına bağlı olarak özel, yönetsel ve yasal takip olarak 3'e ayrılmaktadır (Seval, 1990: 291).

a. Özel Takip: Kredi alacağı henüz muaccel olmamakla birlikte takip ve kontrol neticesinde kredinin tahsil edilme şüphesinin oluştuğu durumlarda kanuni takip yollarına başvurmaksızın kredinin vadesi içerisinde geri dönüşünü sağlayacak önlemlerin alınmasına yönelik işlemlere özel takip denilmektedir. Özel takip şeklinin belirleyici özelliği alacağın muaccel olmamasına rağmen vade içerisinde ortaya çıkan beklenmedik gelişmeler sebebiyle, tahsilatın gecikmesi olasılığına karşı, kanuni takip yollarına başvurmaksızın, kredinin izlemeye alınmasıdır. Bu takip usulünde borçlunun kredi değerliliğinin devam ediyor olması en önemli kriterdir. Özel takipte, kredinin değerliliği çeşitli kontrol unsurlarıyla analiz edilmektedir. Bu takip usulünde (Özgül, 2008:29-30);

- Borçlunun ödeme gücündeki değişimin derecesi,
- Şirket hakkında icra-iflas olgusunun gerçekleşip, gerçekleşmediği,
- Borçlunun öz sermayesinin borcun vadesinde ödenmesini karşılayıp, karşılayamayacağı,
- Borçlunun işletme sermayesinin işletme faaliyetlerini karşılama yeterliliği,
- Şirketin borç yükü ve ödemelerinde sıkıntı olup olmadığı gibi unsurlar kontrol edilerek, kullanılan kredinin değerliliği analiz edilmektedir. Bu takip usulü önleyici nitelikte olup, bankaya gerekli önlemleri doğru zamanda alabilme imkanı vermektedir.

b. Yönetimsel Takip: Alacağın tahsilinin gecikmesi ve temerrüde düşmesi yani ödeme gününde alınamaması durumunda yasal takibe başvurmaksızın yapılan izleme işlemine yönetimsel takip adı verilmektedir. 1 Kasım 2006 tarihli Karşılıklar Düzenlemesine göre “esas borç taksiti veya faize dönük tahsilat, vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren bir aydan fazla geciken ancak 3 ayı geçmemiş alacaklar” yakın izlemedeki alacaklar grubunda yer almakta olup, bu tür alacaklar yönetimsel takip sürecinde izlenmektedir. Yönetimsel izleme sürecinin belirleyici özellikleri şunlardır (Özgül, 2010: 27);

- Yeterli teminatın bulunması ya da alınabilmesi,
- Diğer alacaklıların takibe geçmemiş olması.
- Borçlunun kredi değerliliğini kaybetmesi,
- Alacağın muaccel hale gelmesi ve temerrüde düşmesi,
- Ödeyememenin geçici likidite sıkıntısından kaynaklanması,
- Vadeden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren 30-90 gün arasında gecikmenin bulunması ve en çok 90 günlük sürede alacağın tahsil edilebilmesi,

İdari takip sürecinde yapılan değerlendirmeler ve borçlunun yaklaşımı, kredi borcunun ödenmesi açısından ciddi şüpheler ortaya çıkarmışsa ve borçluya süre tanınması alacağın tahsili açısından olumlu sonuç vermeyecekse bu aşamada artık kanuni takip sürecine geçilmektedir (Karamustafa, 2011: 20).

c. Yasal Takip: Yönetimsel izlemeye intikal ettirilmiş ancak geri ödenmeyeceği anlaşılan, borçlu ile anlaşılmasına karşın zamanında ödemesi yapılmayan tahsili gecikmiş alacaklar için uygulanan takip usulüne yasal takip denilmektedir (Seval, 2000: 19). Görüldüğü gibi bankalar kredi ilişkilerinde öncelikle özel takibe geçerek önleyici tedbirler almakta ve alacağın tahsil

olanağını arttırmaya çalışmaktadırlar. Alacağın vade günü geçmesine karşın borç ödenmemişse bankalar şirketi yönetsel izlemeye almakta ve firma ile ilişkilere göre ek kredi, vade uzatımı, güvence yükseltme vb. yeni planlar belirlemektedir. Ancak borçlunun borcunu ödeme konusundaki göstergeleri iyice azalmış ve vade tarihinden itibaren 3 ayı aşkın bir süre geçmiş ise yasal takibe geçilmekte ve mümkün olduğunca teminatlar paraya çevrilerek alacak tahsil edilmeye çalışılmaktadır (Karamustafa, 2011: 20-21).

Herhangi Bir Eylemde Bulunmamak: Sorunlu kredilerin tespitinden sonra banka bu kredilerin çözümü için hiçbir harekette bulunmama yoluna da gidebilir. Ancak, böyle bir hareketle banka, kredilerin daha da kötüleşmesi ya da teminatların değerini kaybetmesi riskini de göze almış olur. Burada bankanın, ‘Harekete geçmekte gecikmekle’ banka çıkarları zarar görür mü?’ ya da ‘Gecikmeler mevcut durumu daha da kötüleştirir mi?’ gibi sorulara verdiği cevaplara göre sorunun çözümüne eğilmesi gerekmektedir (Kavcıoğlu, 2003: 85).

7. Varlık Yönetim Şirketlerinin Kuruluşu Ve Amaçları

Varlık Yönetim Şirketleri, finansal sistem içerisindeki Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, bankalar ve diğer mali kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, tahsili, yeniden yapılandırılması ve satılması amacıyla yönelik olarak yasa ile işlevleri çizilmiş olan kuruluşlar şeklinde tarif edilmektedir. Varlık Yönetim Şirketlerinin kuruluş amaçları, bankalar ve diğer finansal kuruluşların faaliyetleri esnasında kullandıkları finansal kaynaklar karşılığında tahsil etmeleri gereken anapara, faiz veya diğer ödemelerin tahsilatında sıkıntı yaşamaları halinde, söz konusu kuruluşların tahsil edemedikleri alacaklarının tamamını veya bir kısmını alacakların temlik suretiyle satın almaktır. Bu şirketler satın aldıkları bu sorunlu kredileri kendi finansal, hukuki ve teknik alt yapılarını kullanarak tahsil etmeye çalışmaktadırlar (Çelik, 2017).

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 143. maddesi ile Türkiye’de finansal sistemin tahsili gecikmiş alacaklarının yönetimi ile Varlık Yönetimi Şirketleri yetkili kılınmıştır. Varlık Yönetim Şirketleri finansal kiralama, faktoring, banka ve finansman kuruluşlarının tahsili gecikmiş kredilerini devralarak, bankalara hem nakit kaynak aktarırlar, hem de bankaların uzmanlık alanı olmayan bir konuda verimsiz bir faaliyet göstermesinin önüne geçerler. Bu şirketler, kredi borçluları ile görüşmelerle ve bankalar tarafından başlatılmış hukuki süreçleri sürdürerek tahsilat yapmaya, böylece kredi portföylerini satın almak için yaptıkları yatırımlarını, tahsilat sürecinde oluşan masraflarını ve faiz giderlerini karşılayıp, kâr etmeye çalışırlar (Güvenal, 2015).

Varlık Yönetim şirketleri, finans sistemi içerisindeki bankaların sorunlu kredilerinin, piyasaca kabul gören ve ticari koşullarda pazarlanabilir finansal ürünlere dönüştürülerek, piyasaların akışkanlık kazanmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuşlardır. Bu kuruluşlar sermayedarlarına piyasa koşulları çerçevesinde bir sermaye getirisi sağlamayı amaçlamaktadırlar. Diğer bir

tanımlama ise; sektördeki sorunlu kredilerin çözümlenmesinde, bu varlıkların piyasa koşulları çerçevesinde finansal ürünlere dönüştürülmesinde, yani sorunlu finansal varlıkların ürünleştirilmesi işlevini yapan finansal kuruluşlardır. Varlık Yönetim Şirketleri, finans sektöründeki sorunlu varlıkların çözümlenmesi konusunda, mevcut veya olabilecek ürünler, uygulamalar ve düzenlemelerle ilgili teknik bilgi-uygulama (know-how) katkısı getirme, çeşitli risk algılamaları ve vade yapıları çerçevesinde sermaye girdisi sağlayarak, piyasalara akışkanlık kazandırılması işlevlerini yerine getirir (Güngören, 2018).

Özel ya da kamu tarafından kurulan Varlık Yönetim Şirketleri'nin temel amacı finansal kurumlar üzerinde sıkıntı oluşturan sorunlu varlıkları devralmak olan ve finansal yeniden yapılanmayı kolaylaştırarak, sorunlu varlıkların geri kazanım değerini maksimum kılan şirketler olarak tanımlanmaktadır. Bankaların sorunlu kredilerini tasfiye etmede kullanacağı bir diğer yöntem ise bu tür kredileri Varlık Yönetim Şirketleri'ne devretmeleridir (Woo, 2000: 4).

Varlık Yönetim Şirketleri merkezi ve merkezi olmayan şeklinde iki farklı çeşide ayrılmaktadır. Merkezi olan Varlık Yönetim Şirketleri uygulamasında kamunun önderliğinde kurulan bir şirkete bankaların kötü aktifleri devredilerek takip tek çatı altında yürütülmekte ve ayrıca bankaların kendi asli fonksiyonlarına dönmeleri sağlanmaktadır (Dziobek, 1998: 19-20).

Sorunlu varlıkların Varlık Yönetim Şirketlerine devredilmesi yöntemiyle bankalar, hem bilançolarını iyileştirme, hem de ayırmış oldukları karşılıkları kâr yazma imkanına kavuşmaktadırlar. Sorunlu kredilerin Varlık Yönetim Şirketleri tarafından tasfiyesi son yıllarda birçok ülke tarafından uygulanan bir yöntem olmakla birlikte, uygulama özellikleri ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir (Karamustafa, 2011: 21).

Sorunlu kredilerin Varlık Yönetim Şirketlerine devredilmesi, bankalar açısından birçok fayda sağlamasına rağmen bu şirketlere kredi devrinin bazı olumsuz yönleri sakıncaları da bulunmaktadır (Kartal ve diğerleri, 2017: 99):

- Bankaların bilançolarındaki sorunlu kredi miktarı azalacağından problemlili kredi oranlarında cironun büyüklüğü oranında bir rahatlama olacak iken sorunlu kredilerin Varlık Yönetim Şirketlerine devredilmesi, bankaların borçluya ve borca ilişkin sahip olduğu kurumsal bilgilerin kullanılma olanağını azaltmaktadır.
- Sorunlu kredi eksilmesine bağlı olarak, zorunlu sermaye miktarında bir gerileme olacak iken sorunlu kredilerin Varlık Yönetim Şirketlerine devredilmesi, bankaları kredi kullandırma ve izlemede daha itinasızlığa itebilmektedir.
- Nakit olmayan sorunlu kredilerin devrinin yapılması ile banka bu mekanizma aracılığı ile satışın büyüklüğü oranında nakit

fon elde edecek iken, sorunlu kredi borçlularının yeni kredi alamama endişesiyle eski borçlarını aksatmadan ödeme güdülerini azalabilmektedir.

Devir işlemi bankanın varlık karlılığını olumlu yönde etkilenebilmektedir. Fakat kamu tarafından kurulan ve yönetilen Varlık Yönetim Şirketleri, iyi fiyatlamaya yapamayıp etkinlikten uzak çalışabilmektedirler.

8. Varlık Yönetim Şirketlerinin Sorunlu Kredilerin Yönetimindeki Rolü

Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu (BDDK) verilerine göre Türk Bankacılık Sektöründe Haziran 2017 itibarıyla 33 adet mevduat, 13 adet kalkınma-yatırım ve 5 adet katılım bankası olmak üzere toplam 51 banka faaliyet göstermekte olup, banka şube sayısı 11.705 adet ve çalışan kişi sayısı 210.369 kişidir. Sektörünün aktif büyüklüğü Haziran 2017 döneminde 2.972 Milyar TL'ye ulaşmıştır. Sektörünün aktif büyüklüğü ise son 6 yılda hızla büyümüş ve 2016 yılı sonu itibarıyla Sorunlu Kredi/GSYH oranı 1,05'e ulaşmıştır (Çelik, 2017).

Varlık Yönetim Şirketi adlı model, Türkiye'nin mali sektörde yaşadığı Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri ve bu krizlerin neden olduğu gerek mali sektörde, gerekse de reel sektörde yaşanan bunalımlar sonucunda ortaya çıkmıştır. Krizin aşılması amacıyla bu modelin yasal altyapısı, 30 Ocak 2002 tarih ve 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Yasal ile yürürlüğe konulmuştur. Varlık Yönetim Şirketi modeli, 1980'li yıllardan itibaren ABD'de "RTC" ve "FDIC", Meksika'da "FOBAPROA", Güney Kore'de "KAMCO", Çin'de "CHAMC", Endonezya'da "IBRA", Tayland'da "FRA", Malezya'da "DANAHARTA", Filipinler'de "APT" ve Gana'da "NPART" isimleriyle var olan ve IMF'in Türkiye'ye önermiş olduğu bir sistemin parçasıdır. Türkiye'nin 1990 yılından itibaren üst üste yaşamış olduğu krizler, mali piyasalara duyulması gereken güveni yerle bir etmiştir. 2001 yılındaki finans krizi, bankaların krizden kurtulmak güdüsü ile ödeme güçlüğü içindeki reel sektördeki alacaklarını yasal izlemeye almaları ile sonuçlanmıştır. Bu olgu sonucunda ise reel sektördeki çok sayıdaki firma iflasın eşiğine gelmiştir. 4743 sayılı yasa ile Bankalar Kanunu'nda bazı değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Bu değişiklikler "İstanbul Yaklaşımı" olarak adlandırılan şirketlerin; bankalar, Özel Finans Kurumları ve diğer mali kurumlara olan borçlarının yeniden yapılandırılmasını amaçlamıştır. Bu düzenlemeler, vergi mevzuatında finans kurumlarına ve zor durumda olan şirketlere bazı istisnaların getirilmesini de zorunlu hale getirmiştir. Kanunun 3. maddesinin 7. fıkrası "Varlık Yönetim Şirketleri"nden bahsederek, "alacakların ve varlıkların satın alınması ve yeniden yapılandırılarak satılması amaçlı" bu şirket modeli Türk hukuk sistemine girmiştir. 1 Ekim 2002 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmelik ise Varlık Yönetim Şirketlerinin yapısı ve faaliyet alanı hakkında düzenlemeler getirmiştir (Güngören, 2018).

Bankaların ortalama 2-3 yıl süresince yaptıkları yoğun tahsilat çabalarına rağmen, tahsilat yapamadığı ve nihayetinde devrettiği bu kredilerden Varlık Yönetim Şirketlerinin tahsilat yapması da kolay ve çabuk olmamaktadır. Bu portföylerin kredi borçluları, ya işini kaybetmiş ya da gelirinin çok ötesinde kredi kullanmış kişi ve kuruluşlardan oluşmaktadır. Kredilerin varsa teminatları bankalar tarafından başlatılan hukuki süreçler sonucunda icra yolu ile satılmış olduğu için kredi borçlusunun bu krediyi geri ödemek için motivasyonu da düşürmüştür. Ancak kredi borçlusu bu kredilerdeki temerrüt halinin bıraktığı sicil tahrifatını, finansal tüketici olarak uğradığı sınırlamaları (örneğin, yeni kredi kullanamamak) ve hukuki süreçler sonucunda getirilen sınırlamaları (örneğin maaş, araba, ev haczi vb.) kaldırmayı arzu ettiğinde bir çözüme ulaşmak mümkün olabilmektedir. Varlık Yönetim Şirketleri, kredi borçlusunun ödeme arzusu ve şirketin fon yaratma gücünü yükselterek, faiz indirimi, uzun vadeli taksitli ödeme planı vb. gibi öneriler ve esneklikler getirmek sureti ile çözüm sürecini hızlandırmaya çalışmaktadır. Varlık Yönetim Şirketlerinin kredi borçluları ile ilişkilerini düzenleyen kredi sözleşmeleri ve genel yasalar (borçlar, icra-iflas, tüketici haklarını düzenleyen yasalar vb. gibi) olmakla birlikte ilişkinin sosyal boyutunu düzenleyen net bir mevzuat olmadığı için ilişkide zaman zaman sorunlar yaşanabilmektedir. Varlık Yönetim Şirketleri, oluşturdukları sektörel sivil toplum örgütleri aracılığı ile hem BDDK ile hem de diğer paydaşlar ile ortak çalışmalar yaparak bu sorunları ortadan kaldırmaya çalışmaktadır (Güvenal, 2015).

Varlık yönetim şirketleri yalnızca TMSF, bankalar, factoring ve leasing şirketleri gibi finansal kuruluşların gecikmiş alacaklarını satın alabilmekte, bankacılık dışındaki sektörlerin tahsili gecikmiş alacaklarını ise satın alamamaktadırlar. Bu süreçte varlık yönetim şirketinin bu faaliyetleri esas gerçekleştirme sebebi ilgili kurumlardan daha düşük bedel ödeyerek devir aldığı alacakları, borçlulardan daha yüksek bir bedelle tahsil ederek, oluşacak fark ölçüsünde kazanç elde etmektir. Örneğin, Yapı Kredi Bankası tarafından 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla toplam 545,9 milyon TL olan sorunlu alacağın 27,1 milyon TL'ye varlık yönetim şirketlerinden oluşan bir konsorsiyuma satılmasına karar verildiği bildirilmiştir. Bu devir işlemine göre Yapı Kredi Bankası, alacaklarının yaklaşık %95'inden vazgeçerek alacaklarını varlık yönetim şirketlerine devretmiştir. Varlık yönetim şirketinin bu süreçten kazanç elde edebilmesi ise, söz konusu alacak tutarı olan 27,1 milyon TL'den daha fazla tutarda alacağın tahsil edilmesine bağlıdır. Yine Albaraka Türk Katılım Bankası, 4 Ekim 2017 tarihi itibarıyla kanuni takip sürecindeki müşterilerine ilişkin 164,5 milyon TL tutarındaki nakdi alacaklarının % 97'sinden vazgeçerek alacaklarını 1,6 milyon TL'ye bir varlık yönetim şirketine satmıştır (Çelik, 2017).

Sorunlu kredilerin Varlık Yönetim Şirketlerine devredilmesi hem banka yönetimleri, hem de düzenleyici otoriteler tarafından olumlu karşılanmaktadır. Sorunlu kredilerin satışı banka yönetimleri açısından, değeri olmayan bir varlıktan gelir sağlanması, birçok finansal oranı iyileştirmesi ve bilanço temizliği açısından

olumlu karşılanmaktadır. Diğer taraftan düzenleyici otoriteler sorunlu kredilerin devri sonrasında bankacılık sektörünün bilançolarının iyileşmesi ve daha okunabilir hale gelmesinden dolayı sorunlu kredilerin devrine olumlu yaklaşmaktadırlar (Kartal ve diğerleri, 2017: 102).

Sonuç

Türk bankacılık sisteminde sorunlu kredilerin toplam kredilere oranla payının sürekli artış içinde olması, birçok olumsuz etkiyi beraberinde getirmiştir. Bankalar geri dönmeyen yani ödenmeyen krediler için ayrı bir sistem oluşturma çabasına girmekte ve faaliyetlerinin aksamaması için gayret göstermektedir. Bu nedenle 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 143.maddesi ile Türkiye'de tahsilatı aksayan alacakların yönetimi (sorunlu kredilerin geri ödenmesi) için Varlık Yönetimi Şirketleri yetkili kılınmıştır. Bu şirketler tahsili geciken krediler için sistemli bir plan hazırlamakta ve bankaların sorunlu kredi miktarlarını azaltmayı hedeflemektedirler.

Sorunlu kredilerin Varlık Yönetim Şirketlerine devredilmesi, banka açısından; sıfır değeri olan varlıktan gelir sağlanması, finansal tablolarındaki birçok mali rasyoların iyileştirmesine ve bilanço kalemlerinde ayıklanmaya sebep olmakta ve olumlu karşılanmaktadır. Bu operasyonlar bankaların bilançolarında karlılığı yükseltmekte ve sorunlu kredilerin oluşturduğu aksaklıklar ortadan kaldırmaktadır.

Varlık Yönetim Şirketlerinin yapmış olduğu sorunlu kredi devir işlemleri, Türk Bankacılık Sektöründeki Aktif değerlerinin sağlıklı hale getirilme sonucunu doğurmakta ve uluslararası derecelendirme kuruluşlarınca değerlendirilen bankacılık sisteminin derecelerini de olumsuzluktan kurtarmaktadır. Bankacılık sektörünün olumlu dereceler alması, bankaların uluslararası piyasalardan sağlanmakta olduğu dış kaynakların akışında kesintiler olmamasına neden olmaktadır.

Kaynakça

- Dziobek C., 1998. "Market-Based Policy Instruments for Systemic Bank Restructuring", International Monetary Fund (IMF) Working Paper, WP/98/113.
- Güngören, M., 2018. "Varlık Yönetim Şirketi", SAÜSEM Ders Notları, http://www.dt-audit.com/dosyalar/Egitim/Sermaye%20Piyasas%C4%B1,%20Bankac%C4%B1%C4%B1k,%20Sigortac%C4%B1%C4%B1k%20Ve%20Ozel%20Emeklilik%20Mevzuati/BDDK_15.pdf, (30.06.2018).
- Güvenal, H., 2015. "Varlık Yönetim Şirketlerinin Kredi Sistemindeki Yeri ve Tahsili Gecikmiş Alacakların Yönetimine Dair Düzenlemelerin Kredi Sistemine Etkisi", <https://www.hayatvarlik.com/file/e50bec4e-cb48-4515-96c2-31793b95e618/pdf>, (14.06.2018).

- Karamustafa, C., 2011. “Sorunlu Kredilerin Varlık Yönetim Şirketlerince Tasfiyesi ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi”, T.C. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Denetçilik Tezi, İstanbul.
- Kartal, M.T. ve Demir, C.H., 2017. “Türkiye’de Katılım Bankacılığında Sorunlu Kredilerin Varlık Yönetim Şirketlerine Satışı Üzerine Bir İnceleme Ve Yöntem Önerileri”, İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi, Sayı:1, ss.89-115.
- Kavcıoğlu, Ş., 2003. Ticari Bankalarda Sorunlu Kredilerin Yönetimi Çözüm Yolları ve Takibi, Türkmen Kitabevi.
- Özgül, S., 2010. “Sorunlu Kredilerde Erken Uyarı Sinyalleri ve Takip Süreçleri”, Türkiye Bankalar Birliği Eğitim Merkezi Seminer Notları, İstanbul.
- Özgül, S., 2008. “Sorunlu Kredilerde Erken Uyarı Modelleri ve Çözüm Teknikleri”, Türkiye Bankalar Birliği Eğitim ve Tanıtım Grubu Seminer Notları, İstanbul.
- Savaşal, M., 2003. “Kredi Türleri ve Risk Yönetimi”, Türkiye Bankalar Birliği Eğitim ve Tanıtım Grubu Seminer Notları, İstanbul.
- Selimler, H., 2015. “Sorunlu Kredilerin Analizi, Banka Finansal Tablo ve Oranlarına Etkisinin Değerlendirilmesi” Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt:7 Sayı:12, ss.131-172.
- Seval B., 2000. “Sorunlu Krediler”, Türkiye Bankalar Birliği Eğitim ve Tanıtım Grubu Seminer Notları, İstanbul.
- Seval, B., 1990. “Kredilendirme Süreci ve Kredi Yönetimi”, T.C. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü Yayınları, Yayın No:59.
- Sipahi, N., 2003. “Problemlili Kredilerin Yeniden Yapılandırılması Uluslararası Uygulamalar ve Türkiye Örneği”, TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Şahbaz, N. ve İnkaya, A., 2014. “Türk Bankacılık Sektöründe Sorunlu Krediler ve Makro Ekonomik Etkileri”, Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, ss.69-82.
- Takan, M., 2011. Bankacılık: Teori ve Uygulama, Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara.
- Takan, M. ve Boyacıoğlu, M.A., 2011. Bankacılık Teori, Uygulama ve Yöntem, Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 2, Ankara.
- Woo, D., 2000. “Two Approaches to Resolving Nonperforming Assets During Financial Crises”, International Monetary Fund (IMF) Working Paper, WP/00/33.